

Spis treści

Wprowadzenie	
Agata W. Ziętek	11

ROZDZIAŁ 1

Istota i geneza międzynarodowych stosunków kulturalnych

Grażyna Michałowska	17
1. Uwagi wstępne	17
2. Specyfika międzynarodowych stosunków kulturalnych	18
3. Stosunki żywiołowe	19
3.1. Etapy stosunków żywiołowych	20
4. Instytucjonalizacja stosunków kulturalnych	21
4.1. Początki instytucjonalizacji	22
4.2. Okres międzywojenny	23
4.3. Stosunki kulturalne po II wojnie światowej	29
4.4. Stosunki kulturalne w czasie zimnej wojny	30
4.4.1. Stosunki kulturalne w ramach systemu państw realnego socjalizmu	30
4.4.2. Stosunki kulturalne w Europie Zachodniej	32
4.4.3. Stosunki kulturalne w Ameryce	33
5. Stosunki między Wschodem a Zachodem	36
5.1. Międzynarodowe stosunki kulturalne w okresie wygasania zimnej wojny	37
Pytania i zagadnienia	39
Wybrana literatura	39

ROZDZIAŁ 2

Uwarunkowania międzynarodowej współpracy kulturalnej

Grażyna Michałowska	40
1. Uwagi wstępne	40
2. Czynniki polityczne	40
2.1. Wojna a kultura	42
2.2. Relatywizm kulturowy	43
2.3. Dyplomacja kulturalna	44
2.4. Kultura w polityce Unii Europejskiej	46
2.5. Polityka wobec mniejszości narodowych i etnicznych	47
3. Czynniki ekonomiczne	48
3.1. Kultura a pieniądze	48
4. Czynniki społeczne	51
4.1. Demokracja życia społecznego	51
4.2. Demokracja kultury	52
5. Czynniki naukowo-techniczne	54
5.1. Książki i prasa	54
5.2. Radio	56
5.3. Kino	57
5.4. Telewizja	58
5.5. Telewizja satelitarna	59
5.6. Internet	60
5.7. Transport i komunikacja	61
Pytania i zagadnienia	63
Wybrana literatura	64

ROZDZIAŁ 3

Podmioty międzynarodowych stosunków kulturalnych

Czesław Maj	65
1. Uwagi wstępne	65
2. Państwo	65
3. Organizacje międzynarodowe	72

4. Pozapaństwowe sieci międzynarodowej współpracy kulturalnej	76
Pytania	82
Wybrana literatura	82

ROZDZIAŁ 4

Globalizacja a kultura

Agata W. Ziętek	84
1. Uwagi wstępne	84
2. Istota procesów globalizacyjnych	85
3. Uwarunkowania globalizacji kultury	87
4. Kultura uniwersalna	87
5. Kultura globalna	90
6. Skutki globalizacji kultury	91
7. Reakcja na globalizację	95
Pytania i zagadnienia	99
Wybrana literatura	100

ROZDZIAŁ 5

Kultura i zjawiska dezintegracji i konfliktu

Jakub Olchowski	101
1. Uwagi wstępne	101
2. Kulturowe przesłanki konfliktów	102
3. Koncepcje konfliktów cywilizacyjnych	108
3.1. Istota konfliktów cywilizacyjnych	109
3.2. Koncepcje konfliktów cywilizacyjnych	112
4. Bezpieczeństwo kulturowe	115
5. Kultura strategiczna	122
Pytania i zagadnienia	127
Wybrana literatura	127

ROZDZIAŁ 6

Od dominacji kulturowej do *soft power*.

Kultura w promocji państw

Bartosz Bojarczyk, Jakub Olchowski, Agata W. Ziętek	129
1. Uwagi wstępne	129
2. Dominacja kulturowa	130
3. Pozycja kulturowa państwa – wyznaczniki	131
4. <i>Soft power</i>	132
5. Dyplomacja publiczna	133
6. Podmioty dyplomacji publicznej	136
7. Modele dyplomacji publicznej	136
8. Działania promocyjne wybranych państw.	
Pozycja kulturowa	137
8.1. Wielka Brytania	139
8.2. Francja	143
8.3. Stany Zjednoczone	147
8.4. Rosja	152
8.5. Chińska Republika Ludowa	156
Pytania i zagadnienia	161
Wybrana literatura	161

ROZDZIAŁ 7

Zagraniczna polityka kulturalna Polski

Agata W. Ziętek	162
1. Uwagi wstępne	162
2. Dyplomacja publiczna Polski	163
3. Wymiary dyplomacji publicznej	163
4. Cele, priorytety i adresaci zagranicznej polityki kulturalnej	169
5. Struktura organizacyjna zagranicznej polityki kulturalnej	171
5.1. Ministerstwo Spraw Zagranicznych	172
5.2. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	175

5.3. Instytut Adama Mickiewicza	176
5.4. Międzynarodowe Centrum Kultury	177
6. Narzędzia i instrumenty wykorzystywane w promocji Polski	178
7. Polska w działaniach międzynarodowych	179
Pytania i zagadnienia	181
Wybrana literatura	181

ROZDZIAŁ 8

Regionalny poziom współpracy państw w obszarze kultury

Jakub Olchowski	183
1. Uwagi wstępne	183
2. Znaczenie kultury w procesie integracji europejskiej	184
3. Rada Europy – znaczenie, działania	190
3.1. Inne organizacje regionalne	193
4. Współpraca kulturalna w ramach Unii Europejskiej	195
4.1. Istota	196
4.2. Programy kulturalne	199
4.3. Działania finansowane z Funduszy Strukturalnych	203
4.4. „Sieci kulturalne”	205
4.5. Współpraca z państwami trzecimi	206
Pytania i zagadnienia	206
Wybrana literatura	207

ROZDZIAŁ 9

Instytucjonalizacja międzynarodowej współpracy kulturalnej na poziomie globalnym

Jakub Olchowski, Agata W. Ziętek	208
1. Uwagi wstępne	208
2. Międzynarodowe organizacje rządowe i pozarządowe	209
2.1. Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury – UNESCO	210
2.2. Organizacje pozarządowe	214

3. Prawne podstawy współpracy międzynarodowej państw w dziedzinie kultury	217
3.1. Geneza działań	217
3.2. Ramy prawne	220
3.2.1. Konwencja haska o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego (1954 r.)	220
3.2.2. Konwencja dotycząca środków zmierzających do zakazu i zapobiegania nielegalnemu przywozowi, wywozowi i przenoszeniu własności dóbr kultury (1970 r.)	223
3.2.3. Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturowego i naturalnego (1972 r.)	224
3.2.4. Konwencja dotycząca podwodnego dziedzictwa kulturalnego (2001 r.)	225
3.2.5. Konwencja w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego (2003 r.)	227
3.2.6. Konwencja UNESCO w sprawie ochrony i promocji różnorodności form wyrazu kulturowego (2005 r.)	228
4. Inne inicjatywy UNESCO	229
4.1. Dialog międzykulturowy	229
4.2. Nowy Ład Informacyjny	230
Pytania i zagadnienia	231
Wybrana literatura	232

Aneks	233
Konwencja o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego	233
Konwencja dotycząca środków zmierzających do zakazu i zapobiegania nielegalnemu przywozowi, wywozowi i przenoszeniu własności dóbr kultury	259
Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego	268
Konwencja w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego	282
Konwencja UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturalnego	299
Konwencja o ochronie podwodnego dziedzictwa kulturowego	313

Indeks	335
--------------	-----